

VII. Illyés Multidiszciplináris Konferencia

2022. május 7. szombat – ELTE PPK, 1075 Budapest, Kazinczy utca 23-27.

„Mi emberek különbözőek vagyunk, de emberi minőségünkben egyenlőek.”

- Illyés Sándor

A konferenciát minden évben a bennünket leginkább foglalkoztató kérdések alapján alakítjuk. Ezúttal egyszerre inspiráltak minket a múlt, a jelen és a jövő fordulópontjai, és kíváncsivá tett az is, hogy mely témák szólították meg a jelen egyetemistáit szakmai tevékenységük során, legyen szó bármilyen változásról vagy átalakulásról. Annak érdekében, hogy ez valóban egy nyitott kérdés legyen, nem határoztuk meg előre a szekciókat, hanem a beérkezett absztraktok alapján alakítottuk ki azokat. Bármilyen tudományos előadást elfogadtunk, amelyet a beküldője érdemesnek tartott a megosztásra.

A konferencián való részvételhez előzetes regisztráció nem, csak helyszíni szükséges.

A bejáratnál szakkollégistáink mindenben rendelkezésre állnak majd.

Az egész nap programja minden érdeklődő számára nyitott és díjtalan.

-
9:00-9:45	„Metamorfózis” – napindító mozgásos foglalkozás Plecskó Anikó szakkollégistánk vezetésével
10:00-10:45	Megnyitó – Pléh Csaba és Forgács Bálint (közönség) vitája:
Természettudomány-e a pszichológia? – Szempontok egy kézikönyv kapcsán
11:00	1. szekció („Lélektől lélekig”) Helyszín: földszinti nagyelőadó
2. szekció („Korokon át”) Helyszín: 303
EBÉDSZÜNET	
14:00	3. szekció („Iskola – filozófia – művészet”) Helyszín: földszinti nagyelőadó
4. szekció („Társadalmi történetek”) Helyszín: 303
5. szekció („A múlt és jövő természete”) Helyszín: 305
17:00	Konferenciazárás – oklevelek, díjak átadása

Szekcióbeosztás

*kattintással ugrás az absztraktokra

1. szekció – „Lélektől lélekgig” (pszichológia)

fszt. 4-es terem

- 11:00-11:19 Székely Zsuzsa – A reakcióidő korlátozása a Stroop-feladatban
11:20-11:39 Horvát Barbara – Egészségcélok társas-ökológiai kontextusban
11:40-11:59 Zelena Dorina Lilla – A pozitív pszichológia megjelenése, alkalmazása a pályaorientáció, illetve a karriertanácsadás területén
12:00-12:19 Fehér Luca – A leíró normák közvetett befolyása a romaellenességre
12:20-12:39 Cseh Rebecca – Aktuális kérdések a nem-szuicidális önsértés területén
12:40-12:59 Szebik Anna – A pedagógusok által tartott általános iskolai drogreprevenziót és intervenciót segítő és nehezítő tényezők
13:00-13:19 Pongrácz Emese – He for she

2. szekció – „Korokon át” (történelem- és jogtudomány)

3. emelet 303-as terem

- 11:00-11:19 Magdus Tamás – Jogok és privilégiumok: Hogyan változott a római nobilitas asszonyainak helyzete a Kr. e. I. században?
11:20-11:39 Konkoly Sándor – A törökellenes felszabadító hadsereg táborai a Mohácsi-szigeten
11:40-11:59 Völgyi Réka – Titokban és nyilvánosan űzött erkölcstelen élet: Titkos prostitúció a századfordulós Budapesten
12:00-12:19 Szabó Róbert – Messze van, mint Makó Erdélytől? – Az erdélyi menekültkérdés (1916–1917) értelmezésének lokális lehetőségei és keretei
12:20-12:39 Csibor Ferenc – Az európai polgári kezdeményezés áttekintése
12:40-12:59 Szabó Róbert – From the war railway schedule to the Transylvanian refugees

3. szekció – „Iskola – filozófia – művészet” (filozófia és bölcsészettudomány)

fszt. 4-es terem

- 14:00-14:19 Fodor Gellért – Miből áll az én? A thompsoni konstruktivizmus buddhista köntösben
14:20-14:39 Gáspár Baksa Gergely – Az egzisztenciális katasztrófák pszichológiája és filozófiája
14:40-14:59 Bialkó László Gergő – Nietzsche filozófiája mint terápia Freud pszichoanalitikájának tükrében
(szünet)
15:20-15:39 Gorka-Focht Máté – Paradigmaváltás a hazai filmmarketingben: A filmkommunikáció elméleti megközelítése
15:40-15:59 Bodnár Tekla – Alumni mentorprogram a koronavírus-járvány idején: hallgatói és alumni reflexiók
16:00-16:19 Pintér Kitti – Nyomkövetés

4. szekció – „Társadalmi történetek” (társadalomtudományok)

3. emelet 303-as terem

- 14:20-14:39 Badinszky Réka – Megtartásmenedzsment a változó munkahelyi környezetben
14:40-14:59 Antal Bálint – Magyarország a társadalmi tőke tükrében 2017-22 között
15:00-15:19 Lenner Luca Anna – Hipermarketek, szakáruházak és bevásárlóközpontok a budapesti agglomerációban
15:20-15:39 Szebik Borbála – Változások a gyermekvállalási tervekben a pandémia hatására
15:40-15:59 Hostyinszki Bálint – Háborítatlan szülés: Módszerek és a társadalom hozzáállása a gyermek születéséhez

5. szekció – „A múlt és jövő természete” (természettudományok)

3. emelet 305-ös terem

- 14:00-14:19 Schütz Oszkár – Honfoglalók teljes genom-szintű vizsgálata
14:20-14:39 Nagy Valentina – Extracelluláris vezikulák MMP-9 tartalma mint lehetséges biomarker a GBM diagnosztizálására és nyomon követésére
14:40-14:59 Rákóczi Bettina – A humán HSPB1 fehérje metabolikus szindróma tüneteire kifejtett hatásának vizsgálata a hiperlipidémia egérmodelljében
15:00-15:19 Németh Richárd – Tengereink változása a környezetszennyezés hatására

Az absztraktok a következő oldalakon olvashatók.

(A fenti felsorolásban az egyes előadások absztraktjai kattintással is elérhetők.)

1. szekció – „Lélektől lélekig” (4-10. oldal)

2. szekció – „Korokon át” (11-16. oldal)

3. szekció – „Iskola – filozófia – művészet” (17-22. oldal)

4. szekció – „Társadalmi történetek” (23-27. oldal)

5. szekció – „A múlt és jövő természete” (28-31. oldal)

Székely Zsuzsa – A reakcióidő korlátozása a Stroop-feladatban

A konferencián bemutatni kívánt pilot tanulmány fókuszában a kognitív kontroll egyik gyakran használt mutatója, a szekvenciális kongruenciahatás (CSE) áll, amely a konfliktushoz való adaptáció mértékeként írható le. Ez egy csoportszinten robusztus hatás, és mint ilyen, felmerülhet a kérdés, hogy a csoportszintű következtetéseken túl mit vonhatunk le belőle az egyénekre vonatkozóan. Az ehhez hasonló, kísérleti hagyományból származó hatásokra azonban általában jellemző, hogy egyéni különbségeket feltáró elemzések során alacsony megbízhatóságot mutatnak, ennek oka pedig az adatok alacsony varianciájában rejlik. Ahhoz tehát, hogy egy csoportszinten robusztus hatás potenciálisan alkalmas legyen egyéni különbségek kimutatására, finomhangolnunk kell a mérőeszközt. A finomhangolásra alkalmas módszer lehet, ha a CSE mérőeszközeként szolgáló konfliktusfeladatba reakcióidő-korlátot iktatunk. Ezáltal arra számíthatunk, hogy a variancia a pontosság változó mentén megnövekszik, ami a CSE nagyobb megbízhatóságát eredményezi.

A pilot kutatáshoz egy online, zavaróhatás-mentes Stroop-feladatot fejlesztettük tovább. A feladatba személyre szabott reakcióidő-korlátot iktattunk. Az összehasonlíthatóság céljából a feladat időkorláttal kiegészített változatát (kísérleti csoport) úgy hoztuk létre, hogy az minél inkább hasonlítson az időkorlát nélküli változathoz (kontrollcsoport).

Az első feltételezésünknek megfelelően az egyének átlagos pontosságát tekintve nagyobb varianciát figyelhetünk meg a kísérleti csoport esetében, mint a kontrollcsoportnál. Mivel azonban egyik csoport esetében sem kaptunk szignifikáns CSE-t, a csoportok CSE-hatásnagyságainak összevetése nem releváns, így az erre vonatkozó feltételezésünk tekintetében nem jutottunk eredményre. A reakcióidő-korlát vizsgálata kapcsán fokozatos gyorsulást, majd lassulást láthatunk a feladat során. Az eredmények alapján látható, hogy az időkorlát által beiktatott manipuláció hatással volt a résztvevők viselkedésére, ám ahhoz, hogy a hatást a CSE-ben is tettenérhessük, további adatokra van szükségünk. Az időkorlát változása - amely feltehetőleg kezdetben a gyakorlás, később pedig a fáradás hatására történt - kapcsán megfontolandó a feladat rövidítése.

A Stroop-feladaton túl további konfliktusfeladatokban (pl. Simon, flanker, prime-probe) tervezzük vizsgálni a reakcióidő-korlát CSE-re gyakorolt hatását, valamint a konstruktum egyéni belüli megbízhatóságát. Amennyiben a megbízhatóság kapcsán pozitív eredményekre jutunk, a CSE egyéni belüli, feladatokon átívelő validitásának kérdését is körüljárjuk.

Horvát Barbara – Egészségcélok társas-ökológiai kontextusban

Az emberek egészségük megőrzéséhez és visszaszerzéséhez célokat állítanak fel. Az egészséggel kapcsolatos személyes törekvések olyan, a személy számára releváns szándékok, amelyek a testi integritás megőrzésére, fizikai jóllétre, a betegségek kezelésére, illetve prevenciójára irányulnak. Ilyen személyes törekvés lehet például a testsúly fenntartása, a dohányzásról való leszokás, vagy a stressz csökkentés. Kutatásom célja annak vizsgálata, hogy a céllal kapcsolatos személyes tapasztalatok, az autonóm, illetve kontrollált motiváció, valamint a céllal kapcsolatos én-konkordancia milyen összefüggésben vannak az élettel való elégedettséggel és a mentális egészséggel. Az előadás során egy két adatfelvételtől álló longitudinális, klinikai mintát is bevonni tervező kutatás pilot részének eredményei kerülnek bemutatásra, amely során online adatgyűjtést alkalmaztunk. A kutatás során a célok mérésére a Személyes tervek (Little, 1993; Sheldon és Elliot, 1998; Martos, 2009b) kérdőívet, az Élettel Való Elégedettség Kérdőívet (Diener et al., 1985; Pavot et Diener, 1993; magyar változat: Martos et al., 2014)., valamint a DASS – Depression, Anxiety, Stress Scale (Yusoff, 2013; Szabó, 2010) magyar verzióját alkalmaztuk. A Személyes tervek kitöltése során a résztvevőknek maguk kell felsorolnia az egészséggel kapcsolatos személyes céljaikat, majd ezek közül egyet kiválasztania és a megadott szempontok szerint értékelnie. Az egészségcéllal kapcsolatos én-konkordancia mértéke, az autonóm motiváció, valamint az autonómia támogatás pozitív összefüggésben van a céllal való haladással és a szubjektív jólléttel. Eredményeink alapján a célállítás módszere hatékony eleme lehet különböző egészséget promotáló intervencióknak, mivel az egészséges életmóddal kapcsolatos külső motiválás és a passzív edukáció helyett arra helyezi a hangsúlyt, hogy az egyén saját maga fogalmazza meg azokat a célokat, amelyek számára személyesen fontosak. A módszer által facilitálhatjuk a páciens kitartását és a hosszú távú elköteleződését az egészségcéllal kapcsolatban.

Pongrácz Emese – He for she

A csoporton kívüli szövetségesek (ally) különösen fontosak a társadalomban, mivel ők birtokolják a forrásokat és a hatalmat. Valódi változásra akkor számíthatunk, ha a kisebbségi csoport és a többség közösen gyakorolnak nyomást például a törvényhozásra (Lantos, 2020).

Magyarországon különösen fontos, hogy végezzünk kutatásokat a férfi privilégiummal és a női hátránnyal kapcsolatban, mivel beigazolódott, hogy nem alkalmazhatók teljes mértékben USA-beli, illetve nyugat-európai kutatások eredményei hazánkra, mivel Magyarországon sokkal kevésbé része a közbeszédnek a nemi egyenlőtlenség, így az ezzel kapcsolatos tudatosság is alacsonyabb szintű, illetve a kormányzati intézkedések is ezt tükrözik (Kovács, 2017).

A szükségletalapú modell szerint, amikor a csoporton belüli egyenlőtlenséget illegitimnek érzékeljük, akkor az előnyös és hátrányos helyzetű csoportok (jelen esetben férfiak és nők) szükségletei meg kell felelniük az elkövetők és a áldozatok szükségleteinek. (Shnabel & Nadler, 2015 amint nincs fenyegetve az erkölcsi képe az egyéneknek, a privilegizált helyzetű csoport tagjai készek lehetnek arra, hogy lemondjanak a csoporton belüli kiváltságaikról, és szolidaritáson alapuló kollektív cselekvést mutassanak. (Iyer és Leach (2010)

Kísérletünkben azt vizsgáltuk, hogyan hatnak különböző feltételek mellett (moralitás, státusz kielégülése vs kontroll) a nők (leginkább munkaerőpiaci) hátrányainak tudatosítása out-group, privilegizált tagok, tehát férfiak nőkkel kapcsolatos attitűdjeire, érzelmeire, illetve a szövetséges kollektív cselekvésre való hajlandóságra. Szignifikáns különbséget találtunk a kontroll-moralitás és státusz-moralitás feltételek között kollektív cselekvésre való hajlandóságban. Vizsgáltuk továbbá, van-e különbség ellenséges szexizmus tekintetében az egyes tudományterületeken tanuló kísérleti személyek között. Az egyes területeket 2 csoportba osztottam az alapján, foglalkoznak-e az adott területen az egyetemeken társadalomtudományokkal, illetve milyen a nők aránya az adott területen, és szignifikáns különbséget találtam ellenséges szexizmusban a két csoport között. Szintén vizsgáltuk, a férfakkal szembeni ellenséges attitűd skálán (Hostility towards men) magasabb pontszámot értek-e el alacsonyabb-e a társadalmi cselekvésre való hajlandóság, ám ebben szignifikáns különbséget nem találtunk.

Kutatásunk releváns implikációkat kínálhat mind a jövő szociálpszichológiai kutatásai, mind a feminista aktivizmus számára.

Fehér Luca – A leíró normák közvetett befolyása a romaellenességre

Jelen kutatás a romákkal kapcsolatos társas normák, az észlelt kulturális fenyegetettség és előítéletek viszonyát vizsgálja. A leíró normák és a szimbolikus fenyegetettség érzése egyaránt bejósolják a kisebbségi csoporttal szembeni előítéletességet, amely a romák esetében megnyilvánulhat nyílt sztereotipizálásban vagy meg nem érdemelt előnyök hiedelmében is.

Az Első vizsgálatban magyar reprezentatív mintán (N=1035) végzett elemzések alapján azt állíthatjuk, hogy a leíró normák az észlelt kulturális fenyegetettség érzésének mediációján keresztül jósolták be a nyílt sztereotipizálást és a meg nem érdemelt előnyök hiedelmét. A Második vizsgálatban a leíró normák manipulációján keresztül szándékoztuk megváltoztatni a mért előítéleteket. Az ELTE diákjaival végzett kísérlet (N=306) eredményében viszont csak az észlelt kulturális fenyegetettségben találtunk a manipulációnak megfelelő, csoportok közötti szignifikáns eltérést, az előítéletességben nem. A kulturális fenyegetettség mediáló szerepe a leíró normák és előítéletek közt ezen kutatás eredményében is megjelent.

Kérdések merülnek fel a kulturális fenyegetettség előítéletességben játszott szerepével kapcsolatban, valamint az eredmények a téma további vizsgálatának fontosságát hangsúlyozzák.

Cseh Rebecca – Aktuális kérdések a nem-szuicidális önsértés területén

Az előadásom célja, hogy egy átfogó elméleti áttekintőt nyújtsak a nem-szuicidális önsértésről. A nem-szuicidális önsértés (non-suicidal self-injury, NSSI) a saját test szándékos megsértését jelenti, az öngyilkosság szándéka nélkül. A gyakoribb formái közé tartozik a bőrfelület megsértése vagy megvágása, az égetés, a saját test ütése, és a sebek gyógyulásának a megakadályozása. Az önsértés legveszélyeztetettebb csoportjának a serdülők számítanak, de gyakran előfordul más mentális zavarokkal együttesen felnőtt populációban is. Bár az egyre növekvő prevalenciája és súlyossága miatt az utóbbi időben az NSSI egyre jobban a szakma fókuszába kerül, mégis kevés információval rendelkezünk a pontos működési mechanizmusával, a funkciójával és rizikófaktoraival kapcsolatban. Az előadásom során összefoglalom az önsértéssel kapcsolatos jelenlegi tudásunkat, illetve próbálok javaslatokat tenni a lehetséges további kutatási irányokra.

Szebik Anna – „Mit tudna tenni az iskola? Mondja, hogy ne csináld fiam, nem szabad, mert hülyeség, hát ennyit tud tenni” : Avagy a pedagógusok által tartott általános iskolai drogprevenciót és intervenciót segítő és nehezítő tényezők

Az előadás alapjául szolgáló dolgozat kutatási kérdése, hogy milyen intrapszichés és interperszonális tényezők segíthetik a pedagógusokat, a drogprevenciós foglalkozások megtartásában vagy, ha droghasználó diákkal találkoznak. A kérdés megválaszolása érdekében a kutatás kvalitatív módszertant alkalmaz: 7 félig strukturált interjút dolgoz fel, amelyek Pest megyei és budapesti általános iskolákban oktató tanárokkal készültek. Az interjúk feldolgozásának módszertana tematikus tartalomelemzés, ami alapján azonosításra kerültek a pedagógusok munkáját befolyásoló fő tényezők. A befolyásoló tényezők közé tartozik a pedagógus droghasználat okára vonatkozó vélekedése, a droghasználatról való tudása, az iskolai és külső szakemberekkel való együttműködés, a szülőkkel való kapcsolat, a tanár-diák bizalom, az intézményi tényezők. A dolgozat konklúziója, hogy a szülőknek tartott drogprevenciós foglalkozások, a tanároknak szóló segédanyagok és a támogató munkakörnyezet tudja segíteni a pedagógusokat, ha ezzel a problémával találkoznak. A dolgozat relevanciáját az adja, hogy a szakirodalom alapján már ebben az életkorban találkozhatnak a különböző drogokkal a diákok, ami a drogprevenció fontosságát támasztja alá, amiben a pedagógusok szerepe megkerülhetetlen.

Zelena Dorina Lilla – „Régi bor az új üvegben” : A pozitív pszichológia megjelenése, alkalmazása a pályorientáció, illetve a karriertanácsadás területén

Valóban világrengető kérdés a pályaválasztás? Felelősség, teher vagy szabadság ez a döntés? Mi mindent határoz meg egy jó hivatás? Az érdeklődésem fókuszában pozitív pszichológia és a karriertanácsadás, pályorientáció irodalmának, alkalmazhatóságának metszete áll, különösen tekintettel arra a szemléletre, mely inkább útmutatásként kezeli a pozitív pszichológia elveit és eredményeit, integrálva azokat, de nem átszervezve e specifikus tanácsadási forma kereteit és meglévő módszereit. A kulcsmondat szerint a mód, ahogyan észleljük a világot sokkal fontosabb, mint az objektív körülmények (Diener, Lucas & Oishi, 2002), melyben megtalálni véltem egy, a pályorientáció előtt álló fiatalok (és az ilyen tanácsadásokon résztvevő dolgozók) számára felszabadítónak ható felfedezést, miszerint a karrierútjuk szabad választását akadályozó külső tényezők (Duffy & Dik, 2009; Török, 2017) nem feltétlenül annyira rigid és kívülről származó limitációk, mint azt gondolhatták volna, és talán adott esetben a pozitív pszichológia eszközeivel is tágíthatóak ezek a keretek. Gondoljunk csak bele a tanácsadó szemével is, aki a külső körülményekre nem tud hatni, ellenben a kliens gondolkodásmódjára annál inkább. Peter J. Robertson, ezen metszet elismert kutatója személyes útmutatása alapján készítettem tehát egy összefoglalót, melyet oktatóm ajánlásával meg is osztottam az egyetemi újságban, most pedig igyekszem eljuttatni minél szélesebb célközönséghez előadás formájában is.

Magdus Tamás – Jogok és privilégiumok: Hogyan változott a római nobilitas asszonyainak helyzete a Kr. e. I. században?

Az ókori Rómában a társadalmi mobilitás igen ritkán felbukkanó jelenség volt. Kr. e. 27-ben azonban gyökeres változás állt be, hiszen Augustus uralmával az addigi res publica rendszerét felváltotta a principátus. Ekkor válik tömegessé a homo novusok előretörése, akikre az új rendszerben több egyre több lehetőséget kapnak a katonai és politikai pályákon, ezáltal egy új réteg jött létre. A homo novusok megjelenése nem volt szándékolt, ugyanakkor dekódolva volt az aktuális politikai helyzetben.

Ezzel szemben a nők egy szűk rétegének is megváltozott a helyzete, köszönhetően az aktuális rendszer politikai közbeszédének. Elsőként saját feleségére és nővérére terjesztette ki a Vesta-szüzek bizonyos kiváltságait, de később Kr. e. 27 után Augustus számos jogi rendelkezést hozott, köztük olyanokat, amelyek a római szexuális erkölcsöket célozták meg. A Kr. e. 18-ban kiadott lex Julia de maritandis ordinibus és a Kr. u. 9-ben kiadott lex Papia Poppaea fontosak a Vesta-szüzek, Livia és Octavia között kialakuló párhuzamok vizsgálatakor, mivel ezek a törvények megváltoztatták a nők egy részének helyzetét. Ezen rendelkezés egyre több privilégiumot és jogot biztosítottak a római előkelő asszonyoknak.

Úgy tűnik, hogy azok a jogi előnyök, amelyeket Augustus erkölcsi törvénykezése adott a római asszonyoknak, jelentős hatással volt a római Vesta-kultuszra, döntően befolyásolta az arról alkotott véleményt és a hozzá kapcsolódó felfogást.

A törvénykezés meghozta gyümölcsét, hiszen egy lassú változás indult meg, aminek következményei nyomot hagytak a római társadalmon és a valláson is. Előadásomban azt kívánom megvizsgálni, hogy miért indította be ezt a folyamatot Augustus, mi volt a célja, milyen előnyöket nyújtott a római nők számára és hogy milyen következményekkel járt ez.

Konkoly Sándor – A törökellenes felszabadító hadsereg táborai a Mohácsi-szigeten

Modern kori történetírásunk nem számol a Mohácsi-szigettel, mint katonai szempontból valaha jelentős földrajzi térkategóriával. Ennek legfőbb oka a sziget feltáratlanságából fakadó számos sztereotípa, amelyet középkori legendák és újkori térképek tucatjai táplálnak. Mint minden mocsaras, állandóan vagy időszakosan vízjárta területet, úgy az ártéri szigetet is katonai hadműveletekre alkalmatlan, harcászati szempontból értéktelen területnek tartották. Emiatt a felmérésére sem fordítottak különösebb gondot, így a sziget valós feltárása – egészen a 19. század derekáig – rendre elmaradt. Az utóbbi évtizedek kutatásai, különösen a hazai és külföldi levéltárakban végzett feltáró munkálatok eredményeként azonban tovább árnyalhatjuk a sziget természetföldrajzi viszonyaival és katonaföldrajzi jelentőségével kapcsolatos ismereteinket. A kora újkori törökellenes hadjáratok időszakában a Duna vonala fontos stratégiai területté vált, s mint olyan, kiemelt figyelmet kapott. A katonai felderítők jelentéseiben a Mohácsi-sziget kedvező természeti adottságairól, kikötésre és átkelésre alkalmas partszakaszairól olvashatunk. A felszabadító keresztény hadsereg számos alkalommal táborozott a hatalmas sziget területén, a második mohácsi csata után is itt pihente ki fáradozásait. A hadinaplók és hadijelentések anyagában nyomát sem találjuk az ártéri gazdálkodás tipikus színtereként jellemzett, település- és úthálózat nélküli barátságtalan mocsárvilágnak. Hogyan vonulhatott és hol táborozhatott 55-60 000 fegyveres – a vízrendezések korát megelőzően – teljes hadi- és menetfelszerelésével úgy az ártéri sziget területén, hogy a mobilitás és a térfoglalás a legkisebb akadályba sem ütközött? Előadásomban a kutatómunkám legfrissebb eredményeit ismertetem, és az előkerült hadirégészeti leletanyag tükrében kísérletet teszek az egyik lappangó táborhely lokalizálására.

Völgyi Réka – Titokban és nyilvánosan űzött erkölcstelen élet: Titkos prostitúció a századfordulós Budapest

A 19–20. század fordulóján Budapest az egyik legnagyobb társadalmi és egészségügyi probléma a prostitúció – kiváltképp a titkos prostitúció – és az azzal összefüggő nemi betegségek terjesztése volt. A fennálló probléma nem egyedi jelenség európai szinten sem, de rendkívül komoly helyzet volt a saját testük áruba bocsátására kénytelen helynélküli cselédek és más munkanélküli nők problémája; a prostituált, és nem utolsósorban a titkos prostituáltak számának növekedése, valamint a rendőrség reakciója, amely szükségessé vált a szituáció kezelésére. Jelen tanulmányban egy rövidebb áttekintést kívánunk adni a titkos prostitúció jelenségéről, résztvevőiről, helyszíneiről, mögöttes okairól.

A prostitúción belül a titkos prostitúció okozta az egyik legnagyobb és legtöbb intézkedést kiváltó problémát a hatóságoknak, a felszámolása pedig szinte lehetetlen volt. A hatóságok szempontjából a titkos prostitúcióval – és persze titkos bordélyházakkal – járó legnagyobb probléma annak egészségügyi szempontból való ellenőrizhetetlensége volt, hiszen kiestek az orvosi vizsgálat kötelezettsége alól. Az előadásban végig vesszük, hogy az egyes jogi szabályozások alapján milyen kategóriákban voltak sorolhatók a prostituáltak és ezek alapján hogyan határozhatjuk körül a titkos prostituált vagy kósza kéjű fogalmát.

A kósza kéjűk kiemelt „vadászterületei” a kávéházak, kávéházak, szállodák, fürdők és orfeumok voltak. De miért pont ezek és hogyan alakultak ki ezek a helyszínek? Adott a kérdés, hogy miért volt ezekre a helyekre szükség? Mi vitte a tulajdonosokat arra, hogy ilyen kétesnek nevezhető üzletbe vágjanak bele?

Forrásként a Budapest Főváros Levéltárában található rendőrségi iratokban tárolt Iratminta gyűjtemény (HU BFL VI. 15. f. 3.) szolgált, melyből figyelemre méltó esetek bukkantak elő a témában. Továbbá néhány korabeli szerző munkája, melyekből kibontakoznak a szemlélők megfigyelései.

Szabó Róbert – Messze van, mint Makó Erdélytől? – Az erdélyi menekültkérdés (1916–1917) értelmezésének lokális lehetőségei és keretei

A maihoz hasonló háborús helyzet fennállása esetén a történeti múltban is elsőrendű fontosságú volt a menekültek segítése, elhelyezése és (legalábbis ideiglenes) integrálása. Ennek egyik legfontosabb vonatkozása a menekült gyerekek iskoláztatásának feladata. Néhány megjelent publikáció kivételével azonban kevés neveléstörténeti munka értekezik a múlt század menekültjei számára létrehozott oktatási terek és az azokban szerzett személyes élményeik, tapasztalataik történetével, pedig az tanulságos lehetne a jelenleg is zajló események tükrében.

Az elsősorban levéltári forrásokra és a témával kapcsolatos szakirodalomra épülő kutatásom alapján két célnak kívánok megfelelni előadásomban. Egyrészt, a levéltári források alapján arra a kérdésre keresem a választ, hogy mennyiben járult hozzá a magyar állami oktatás az 1916-os román támadás után bekövetkező erdélyi menekülthelyzet orvoslásához és milyen szerepe volt ebben a civil társadalomnak. Másrészt, egy empirikus adatokra épülő társadalomtörténeti elemzésen keresztül azon kérdés megválaszolására törekszem, hogy miként történt a menekült tanulók letelepítése, valamint, hogy milyen következményekkel járt az erdélyi menekült tanárok és tanulók megjelenése neveléstörténeti értelemben. Ezt a vizsgálatot a korabeli szegedi tankerületen belül elhelyezkedő Makói Állami Főgimnáziumra vonatkozóan végeztem el, annak érdekében, hogy megvilágítsam, miként értelmezhető ez a lokális tapasztalat általánosan, az ország egészére nézve.

A kutatás az Innovációs és Technológiai Minisztérium ÚNKP-21-3 kódszámú Új Nemzeti Kiválóság Programjának a Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alapból finanszírozott szakmai támogatásával készült.

Csibor Ferenc – Az európai polgári kezdeményezés áttekintése

10 évvel ezelőtt 2012-ben nyílt meg a lehetőség az Európai Unióban élő polgárok számára, hogy az európai polgári kezdeményezés (EPK) intézménye által bekapcsolódjanak az uniós jogalkotás folyamatába. Amennyiben adott kezdeményezés szervezői a 12 hónapos gyűjtési időszak során képesek egymillió támogató nyilatkozatot összegyűjteni, úgy benyújtják kezdeményezésüket a Bizottsághoz, akinek kötelessége érdemben megvizsgálni, és ha szükségesnek látja jogalkotást kezdeményez a kérdésben. Az eltelt időszakban kezdeményezések hosszú sora indult el, ennek ellenére még viszonylag kis számú volt képes elérni kitűzött célját. A 2015-ben elindult reformfolyamat eredményeként a vonatkozó szabályozás több eleme módosították azzal a céllal, hogy hozzáférhetőbbé tegyék a kezdeményezést a polgárok számára. A polgári kezdeményezés legnagyobb értéke abban rejlik, hogy egyedülálló módon nyújt lehetőséget a transznacionális közvetlen demokrácia megvalósulására. Ennek ellenére a szakirodalomban uralkodó álláspont szerint még nem volt képes beváltani a bevezetéséhez fűzött reményeket. A reformok megadták a lehetőséget, hogy az elkövetkezendő években a polgári kezdeményezés képes legyen elérni eredeti célját, és érdemben bevonja a polgárokat az európai szintű közpolitika-alkotásba.

A kutatás célja az eddigi polgári kezdeményezések által elért eredmények, és a főbb tendenciák feltárása. Ennek érdekében a nyilvántartásba vett kezdeményezések összesítésre kerültek a nyilvántartásba vett kezdeményezések adatai, kiemelt figyelmet fordítva az egymillió támogató nyilatkozatot összegyűjtött kezdeményezésekre. A vizsgálat továbbá kiterjedt az EPK online térben való megjelenésére a kezdeményezések weboldalainak áttekintése, továbbá az egymillió támogató nyilatkozatot elért kezdeményezések szervezőinek kérdőíves megkeresése által. Az online tér kiemelt szerepe abból ered, hogy általa polgárok nagy száma elérhető és bevonható, az intézmény nemzetközi jellegéből kifolyólag pedig különösen fontos, hogy minél nagyobb tömegeket tudjanak mozgósítani.

A dolgozat két kérdéskörben tartalmaz lényeges megállapításokat az európai polgári kezdeményezéssel kapcsolatban. Először a weboldalak áttekintése alapján bemutatja azon jó gyakorlatokat, amelyek érdemileg képesek lehetnek elősegíteni adott kezdeményezés erőteljes online jelenlétét. Másodszor ismerteti, hogy a szervezők oldaláról jelentkező kihívások enyhítésének érdekében milyen további intézkedéseket tehetnek az Európai Unió intézményei.

Szabó Róbert – From the war railway schedule to the Transylvanian refugees

*angol nyelvű előadás

Results of social studies related to railways almost entirely ignore what effects railways had on the Hungarian schools and their students. Therefore, I would like to fill this gap in my lecture, at least partly.

In my presentation I am going to talk about the mediator role of railways as it created direct and indirect relations between schools and the war. On the one hand, I want to emphasize two periods of time (the autumn of 1916 and the spring of 1917), when railways had an especially great significance to solve the transport of the Transylvanian refugees. On the other hand, I would like to present the war's effects on the life of daily commuter students from the railway's aspect. The main sources of my research have mainly been school yearbooks and archival documents, complemented with Hungarian and international literature that deal with the social function of railway stations.

In the light of the above, I am primarily looking for answers for the following questions. In what ways could railways affect the schools' direct experiences of the war and to what extent can these phenomena be considered to have been inherited from the pre-war period? To answer these questions, I am first dealing with such schools that were only slightly affected. Then, due to its spatial and temporal exposure, I am turning to the issue of refugees. Finally, I am finishing my presentation with the problem of commuter students in the four war years.

The research was carried out with the professional support of the Új Nemzeti Kiválóság Program of the Innovációs és Technológiai Minisztérium, code number ÚNKP-21-3, financed by the Nemzeti Kutatási, Fejlesztési és Innovációs Alap.

Fodor Gellért – Miből áll az én? A thompsoni konstruktivizmus buddhista köntösben

Evan Thompson írja a *Waking, Dreaming, Sleeping* c. könyvében, hogy az én, az énkészítés folyamatának (ahamkara – I-making process) az eredménye, mely folyamat nem különbözik magától az eredménytől, ami az én (I). Thompson az ahamkara fogalmát autopoetikus magyarázatába tudja illeszteni, kölcsönveszi a szánkhja fogalmát, és a buddhista khandha tan mellé illeszti. Nem célja a teljes szánkhja doktrína használata, csupán megtetszett neki a fogalom és mint önmagát létrehozó autopoetikus rendszerelmélet, felhasználja azt. Az érzést és érzeteket létrehozó én képző rendszer a saját individualitását hozza létre, melyben a kogníció és a világ interdependens módon az élő testben hozza létre egymást. Erről Karinthy Frigyes híres szállóigéje juttathat eszünkbe miszerint: „álomban két macska voltam, és játszottam egymással”. Az általam prezentálni kívánt hasonlatban az egyik macska az autopoetikus énképző rendszer, a másik macska a külvilág, az álom a test – mint a kapcsolódásra közeget nyújtó autonóm rendszer, ami önmagát generálja és fenntartja - míg a közös játék az interakció a világ és az én között, Karinthy meg maga a testesült pszichofizikai kognitív, autonóm, önfenntartó környezeti ingereknek megfelelően saját viselkedését szervező ágens. Az előadás célja bemutatni azt a hidat, amit keresz – kulturális filozófiának is nevezhetünk, hogyan kapcsolódik a buddhista filozófia a modern elme filozófia kérdéseire és a kognitív idegtudományhoz.

Gáspár Baksa Gergely – Az egzisztenciális katasztrófák pszichológiája és filozófiája

Elképzelhető, hogy mindannyian meghalunk, de ez majdnem senkit sem érdekel. Hogy lehetséges ez?

Az egzisztenciális kockázat egy olyan kockázat, amely az emberiség hosszú távú potenciáljának megsemmisülésével fenyeget - mint például a nukleáris háború, a természetes és mesterséges járványok, a szélsőséges éghajlatváltozás és az olyan új technológiák, mint a mesterséges intelligencia.

Ezen előadás célja, hogy bemutassa ezen kockázatok csökkentésének fontosságát, valamint azon pszichológiai tényezőket amik megakadályoznak minket abban, hogy ezekre a problémákra társadalmi szinten kellő figyelmet szenteljünk. Végül arról is szó esik, hogy mit tehet egy egyetemista az emberiség megmentésének érdekében.

Bialkó László Gergő – Nietzsche filozófiája mint terápia Freud pszichoanalitikájának tükrében

Tervezett előadásomban Friedrich Nietzsche filozófiájának terápiás jellegére szeretnék rávilágítani. Ennek érdekében bemutatom az Übermensch, az isten halott, az örök visszatérés és a hatalom akarása nietzschei gondolatát heideggeri értelmezésben, majd összevetem ezeket Sigmund Freud pszichoanalitikájával. Meglátásom szerint Nietzsche terapeutikus filozófiája egy nietzschei lélektan, egyfajta lelki útmutatás, életszemlélet, amely a fenti gondolatokkal nyer értelmet. Előadásomban megvizsgálom továbbá Nietzsche és Freud rejtélyes és „gyanús” kapcsolatát és végső soron amellet érvelek, hogy a filozófia mint diszciplína praxisnak (is) tekinthető s visszatérő mintázatok utalnak rá a filozófiatörténetben, hogy terápiás hatású. A filozófia praxisként és terápiaként történő megközelítésében a hellén iskolákon (például a sztoicizmuson, epikureizmuson és cinizmuson) túl hangsúlyos szerep hárul Nietzsche filozófiájára. Ezt szeretném alátámasztani azzal, hogy megjelenítem gondolatait és párhuzamot vonok Freud egy-egy fontosabb gondolatával, úgy, mint az álomfejtéssel, a tudattalannal és a kísértetiesséssel.

Gorka-Focht Máté – Paradigmaváltás a hazai filmmarketingben: A filmkommunikáció elméleti megközelítése

A Paradigmaváltás a hazai filmmarketingben – A filmkommunikáció elméleti megközelítése című előadás a filmmarketing területén tapasztalható visszasságokat követi nyomon. A meglévő, meglehetősen hiányos, főként a gyakorlat oldaláról közelítő szakirodalom áttekintése alapján számos anomália fedezhető fel. Ezen anomáliák oka, hogy a hazai, illetve európai szakirodalmak jelentős része az amerikai filmgyártási és marketingmintázatokat próbálja lekövetni, és nemzeti filmmarketing folyamatokba integrálni, elkövetve ezzel azt a hibát, hogy a globális filmpiacot kiszolgáló stúdiórendszerek gyakorlatait próbálja meg átültetni lokális piacokon működő nemzeti filmgyártásokra. A filmmarketing effajta megközelítése már fogalmi szinten is tévúton jár, így ezek feltárása és elemzése után néhány fogalom újradefiniálása is szükségessé vált. Hagyományosan a marketing piaci termékként tekint a filmre, viszont ezáltal saját tevékenységi területét korlátozza, hiszen a termékmarketing racionális érvrendszerre támaszkodik, emocionális kapcsolatot a márkakommunikáció építhet fel a befogadó közönséggel. A termékmarketing helyett a márkakommunikáció bevezetése alapjaiban változtatná meg a filmről való gondolkodásunkat, ezáltal lehetőség nyílna emocionális kapcsolat felépítésére film és néző között, felemelve a filmet a társadalmi márkák szintjére. A társadalmi márka képes más művészeti-, és társadalmi kezdeményezésekkel együttműködni, ezáltal mélyebb szintekre beágyazni az adott filmet a hazai kulturális-, és társadalmi valóságba. Ezzel összefüggésben érdemes a befogadóra nem mint passzív közönségre, hanem mint aktív közösségre tekinteni. Ennek következtében a kommunikációs csatornák nemcsak bővülnének, de a statikus jelleg helyett egy dinamikus kapcsolat megteremtésére is lehetőség nyílna, amely az egyirányú tájékoztatás helyett többirányú rendszert épít fel, amely katalizálja a párbeszédet alkotó és befogadó között. Magát a marketingkampány fogalmát is az időszakos „kampány” helyett sokkal inkább organikus folyamatként kell kezelni, amely már az ötlettől meg kell, hogy jelenjen, és az egész filmkészítést végig kell kísérnie, hogy hatékony csatornát biztosítson a fenti célok megvalósításához. A bemutatott sarokpontok újradefiniálásával egy új, filmiparra specializált marketing módszertan alapjai kerülnek lefektetésre. A filmkommunikáció, egy a filmfejlesztés első fázisától jelenlévő, organikusan magával a filmmel együtt fejlődő módszertan, amely igazodva a hazai filmipari és befogadói környezethez, nem statikus piaci termékként, hanem dinamikus társadalmi márkaként tekint a filmre. Dinamizmusának alapja, hogy beemeli a film történetének horizontális, narratív síkon történő bővítésének lehetőségeit, miközben ezt a komplex történetuniverzumot vertikálisan is mozgatja, mint kulturális és társadalmi konstruktumot, a közönség, és más, a mindennapi életünket meghatározó jelenség referenciarendszerében.

Bodnár Tekla – Alumni mentorprogram a koronavírus-járvány idején: hallgatói és alumni reflexiók

A Covid19 világjárvány a felsőoktatás számos elemére hatással volt, nehéz olyan területet találni, amit ne befolyásolt volna valamilyen mértékig. A pandémiás helyzet okozta online tanítás és tanulásról született hazai és külföldi tanulmányok, illetve folyamatban lévő projektek (Educatio Vol. 30. No. 1. (2021); DIGI-HE projekt 2020-2022) több szempontból mutatják be a megváltozott körülményeket. Kevesebb szó esik azonban a felsőoktatásban megtalálható szolgáltatások helyzetéről. A Covid19 az egyetemi közösségekre is hatással volt, s az újfajta helyzet az intézmények hallgatói támogatással foglalkozó állományát is új kihívások elé állították. A hallgatói és alumni szolgáltatások, azon a hagyományosan személyes jelenlétre épülő tevékenységei, mint a mentorálás, a különböző típusú tanácsadások, szakmai és közösségi programok, a 2020-as tavaszi félévben és a 2020/2021-es tanévben részben vagy egészben átalakultak, illetve átmenetileg az online térbe kényszerültek. Az előadás rövid áttekintést ad a hallgatói és alumni szolgáltatásokról, kiemelve a tanácsadás és mentorálás témaköröket. Ezt követően egy alulról építkező egyetemi projekt résztvevői visszajelzéseit mutatja be, amely a 2020/2021 tanévben a Moholy-Nagy Művészeti Egyetem, Design- és művészetmenedzsment (dmm) mesterszakán indult. A DMM Alumni Mentorprogram a hallgatói és alumni szolgáltatások egy ötvöze, egy közösségépítő és a munka világába való átmenetet támogató kezdeményezés. Az előadás ezen konkrét projekt példáján keresztül reflektál a pandémia miatt megváltozott felsőoktatási szolgáltatások helyzetére és mutatja be a benne résztvevők tapasztalatait és a szervező megfigyelését az online és offline kapcsolattartásról.

Pintér Kitti – Nyomkövetés

A koronavírus során kialakult oktatási helyzet változásai miatt a tanárok kénytelenek voltak új felületeket és módszereket találni arra, hogy a kijelölt tananyagot közvetítsék a gyerekek számára. Ugyan az IKT eszközök bevetése rendkívül korszerű hozzáállás az oktatásban, Magyarországon sok tanár (és: diák) megütközött a váratlan kényszerhelyzeten, és súlyos kihívásként élte meg a szükségyszerű újításokat. A pályázatomban egy olyan oktatási anyag létrehozására teszek kísérletet, amely ezeknek a modern IKT eszközöknek az alkalmazásával, tulajdonképpen egy bűnügyi játékként közvetíti a NAT-ban előre meghatározott, 10. osztályban feldolgozandó irodalomanyag egy részét.

A játék a nyom kifejezéséből indul ki. A nyom az irodalomtudományban Derrida óta fontos meghatározás az írás kapcsán (Grammatológia), de Gumbrecht a filológusokkal hozza összefüggésbe (Miben áll a filológia hatalma?), amikor nyomozóknak nevezi őket, míg Assman a „szövegnyomokat” olyan médiumokként értelmezi, amelyek összekapcsolják az emlékezést a felejtéssel (Szövegek, nyomok, hulladékok). A nyomok tehát fontosak és sokrétűek az irodalomtudományban. Úgy a bűnügyi nyomozások során is.

Az oktatási segédanyagban az egyes művek és életrajzok bűnügyi problémaként volnának megjelenítve, egy olyan rejtvényként, amelyet szövevényes kalandok során kell megfejteni.

A szövegekhez kapcsolódó játékok tanulsága sok esetben éppen a többértelműség volna és azon keresztül a kritikai gondolkodás fejlesztése, annak kidomborítása, hogy egy irodalmi mű esetében nem feltétlenül létezik egyetlen objektív igazság, az értelmezés szabadsága a szubjektív „irodalmi” valóságoknak enged.

Badinszky Réka – Megtartásmenedzsment a változó munkahelyi környezetben

A koronavírus az elmúlt két évben gyökereiben változtatta meg a munkavállalói attitűdöket és a korábbi emberi erőforrás menedzsmenttel kapcsolatban alkalmazott gyakorlatokat is. A munkáltatóknak szembe kell néznie azzal, hogy a munkaerőpiac igényei átalakulnak hosszabb távon és új megtartási stratégiák kialakítására lesz szükség a szervezeti oldalról. A kutatás célja megvizsgálni a munkaerőpiacon bekövetkezett változásokat munkavállalói oldalról egy kérdőíves vizsgálat és szekunder adatok eredményei alapján. A kutatással egy átfogó képet kívánok alkotni, mely bemutatja az elmúlt időszak munkaerőpiaci változásait, illetve előrevetíti a lehetséges változásokat is. A primer és a szekunder adatok alapján is elmondható, hogy a munkavállalók számára továbbra is az alapbér az elsődleges szempont munkahely-választásnál, illetve a rugalmas munkarend és munkaidő. Az elmúlt időszak hatására, az online térbe való - sok esetben teljeskörű átállással - a vezetői, nyílt és őszinte kommunikáció is előtérbe került, valamint látható a vezetői stílus fontossága is. 2009-hez képest 2020-ban a távmunkát – az alkalmanként és rendszeresen együttesen – végzők száma háromszorosára nőtt, és 2020. tavaszán új rekordot döntött, amikor közel 760 ezer fő dolgozott a vizsgált atipikus foglalkoztatási formában. A primer kutatás eredménye alapján azonban elmondható, hogy a felmérésben résztvevők csupán közel egyharmad részének nem elérhető semmilyen formában az otthonról történő munkavégzés. Az elkötelezettséggel kapcsolatban a munkavállalói attitűdök esetében megfigyelhető, hogy a kialakult járványhelyzetben is képesek a munkavállalók családtagnak érezni magukat, büszkeség tölti el őket a szakmai csoporthoz való tartozás, illetve, hogy a kívülállók részére kedvező dolgokat tudnak mondani a szervezetükről. Azonban fontos szem előtt tartani a lehetséges veszélyeket is, mint például, hogy a munkavállalók képesnek érzik magukat, hogy más szervezethez is kötődjenek annyira, mint a jelenlegi szervezetükhöz; a munkaerőpiacon más lehetőségek is rendelkezésükre állnak egy esetleg munkahely váltásnál, valamint, hogy a feltétel nélküli hűséggel nem azonosulnak teljes mértékben.

Antal Bálint – Magyarország a társadalmi tőke tükrében 2017-22 között

A kutatás Magyarország társadalmi tőkéjének komponenseit elemzi a 2017 és 2021 közötti European Value Survey és a World Value Survey közös adatbázisának a segítségével (EVS/WVS, 2021). A társadalmi tőke relevanciáját az elmúlt két évtized kutatásai mellett a magyar társadalom és politikai kultúra alakulása is alátámaszthatja (Giczi-Sík, 2009) (Utasi, 2002) (Kopp-Skrabski, 2007) (Hajdu-Megyesi, 2017). A dolgozat elméleti keretét Robert D. Putnam (1995) társadalmi tőkével kapcsolatos munkássága határozza meg. Putnam az Egyedül tekézni (1995) című könyvével a '90-es években érdemelte ki a szociológusok figyelmét, amely a Bourdieu-i (1998) és Coleman-i (1988) társadalomelméleti és kutatási hagyományok folytatásának tekinthető (Füzér, 2015). A társadalmi tőkével kapcsolatos elméleti keretnél így ezen két szerző munkásságával is részletesebben foglalkozik a kutatás. Putnam (SCR, 2021) inkább politológusként definiálja önmagát, s kutatásai során arra a kezdeti kérdésre kereste a választ, hogy hogy mi a jól működő demokrácia titka (Putnam et al., 1993). Olasz kutatótársaival (1993) végzett több évtizedes munkájuk eredményeképp arra jutottak, hogy a demokrácia stabilitása az intézményekben és a civil tradíciók ápolásában rejlik. A modern Olaszország régióit vizsgáló kutatásuk szerint a régiók közötti intézményi kultúra különbségei a közösségi kultúrában rejlenek és szoros összefüggést mutatnak a közösségi hálózatokban rejlő tőkeforrásokkal. Putnam és társai (1993) elméleti megközelítésében ezen tőke a hálózatok tagjainak kötéseiben rejlik, ahol a bizalmon alapuló reciprocitás a kollektív cselekvés egyik forrása lehet. A társadalmi tőke a különféle szervezett társas időtöltések és társulások tagsága által tud megújulni. Az Egyedül tekézni (1995) című munkában Amerika csökkenő társadalmi tőkéjének tendenciája rajzolódik ki a civil társulások számának és a tagság számának a csökkenésében. Jelen kutatás egy keresztmetszeti. adatbázison végzett elemzés segítségével keresi a választ arra, hogy Magyarországon mi jellemzi a társadalmi tőke állapotát és ezt mennyiben határozza meg a politika és társadalmi élet polarizáltsága. Putnam és társai kutatásukban (1993) a demokrácia és a társadalmi tőke kapcsolatát támasztották alá empiriával. Tudjuk, hogy a társadalmi tőke a társadalom integrációjában is fontos szerepet játszik (Hajdu-Megyesi, 2017). Az elemzés fókuszában így tehát a társadalmi tőke szűkebb körének komponensei, a civil, a politikai részvétel és a bizalom állnak.

Lenner Luca Anna – Hipermarketek, szakáruházak és bevásárlóközpontok a budapesti agglomerációban

A kutatásom célja az, hogy felmérjem a budapesti agglomerációban mely településeken van bevásárlóközpont, hipermarket és szakáruház és ezek hol, mely kivezető utak mentén helyezkednek el. Fontosnak tartom ezt kutatni, mivel ez egy folyton bővülő és újuló terület.

Szebik Borbála – Változások a gyermekvállalási tervekben a pandémia hatására

A Covid-19 járvány számos társadalmi változást eredményezett, így a gyermekvállalási tervekre is hatással volt. Az előadás célja annak bemutatása, hogy a Covid-19 járvány mint makró tényező milyen hatással volt a gyermekvállalásra. A kutatás kvalitatív módszertannal, félig strukturált interjúk segítségével vizsgálta, hogy a járvány mint szempont hogyan jelentkezik a gyermekvállalással kapcsolatos döntésekben az interjúalanyok beszámolóí szerint. Az interjúalanyok narratívájában megjelenik a járvány hatására kialakuló bizonytalanságérzet, ami gondolkodásmódjukra, terveikre és jövőnarratíváikra is hatással volt, így eltántorította őket a gyermekvállalástól. Egyesek arról számoltak be, hogy a lezárások miatti összezártság és felszabaduló idő meghozta a kedvüket a gyermekvállaláshoz. Több interjúalany nem kötötte össze a gyermekvállalási döntéseket befolyásoló tényezőket a járvánnyal, azonban indirekten hatással volt a járványhelyzet a gyermekvállalási terveikre a strukturális változások miatt. A kutatás megerősíti a jövőnarratívák szerepét a gyermekvállalási döntésekben, emellett hozzájárul a makró tényezők mikró döntésekre való hatásának megértéséhez.

Hostyinszki Bálint – Háborítatlan szülés: Módszerek és a társadalom hozzáállása a gyermek születéséhez

Előadásomban a szülés módszereit, a háborítatlan szülést szeretném bemutatni. Emellett a társadalom gyerekek születésével kapcsolatos hozzáállásáról is ejtek néhány szót.

Bevezetés: Saját elképzelésem egy gyermek születésével kapcsolatban (Milyen az igazán jó szülés?)

Tárgyalás első fele: Mitől háborítatlan egy szülés? - Milyen eszközök segítik a nőt a vajúdás során (labda, kendő, bordásfal, masszázsolajok, illatgyertyák, zene stb.)?

Tárgyalás második fele: Verbális és fizikai támasz nyújtása a nő számára (érintések, szavak, mondatok, kedves emlékek felidézése stb.)

Tárgyalás harmadik fele: Hogyan áll a társadalom a gyermek születéséhez (paraszolvencia, ideális családmmodell)?

Tárgyalás negyedik fele: Abortusz törvény - a reprodukív jogok korlátozása

Tárgyalás ötödik fele: 2021.11.30. Tiltakozás a Kossuth téren a szülészeti erőszak ellen

Befejezés: Összefoglalás, lezárás, vitakérdések feltétele a hallgatóság számára.

Schütz Oszkár – Honfoglalók teljes genom-szintű vizsgálata

A szegedi Archeogenetikai Kutatócsoport munkája során 112 teljes genom szekvenciát nyertünk ki régészetiileg jellemzett honfoglalás kori leletekből. A szakirodalomban elérhető legmodernebb matematikai és statisztikai genom elemző szoftverek segítségével sikerült azonosítanunk a honfoglalókhöz legjobban hasonlító archaikus populációkat, valamint a honfoglalók legfontosabb genetikai komponenseit is. A vizsgálatok során azonosítottuk a honfoglaló elit európai keveredéstől mentes biztosan bevándorló csoportját, akiről kimutattuk, hogy manysi, szarmata és hun keveredésből származtak. A köznépi temetők népességének többsége helybeli, Kárpát-medencei genommal rendelkezett, más részük a bevándorlók és helybeliek keveréke volt. A bevándorló elit genetikai adatai támogatják a nyelvészeti alapon felállított őstörténeti modellt, de további fontos információkkal is kiegészítik azt, igazolva, hogy a magyar-hun kapcsolatoknak reális alapja van. Emellett a korai származékkal kimutatott keveredés szintén új megvilágításba helyezi a honfoglalók származását. A genom elemzések arra is rámutattak, hogy a Honfoglalás kori Kárpát-medencei népessége igen heterogén volt, ugyanakkor a különböző összetételű genomok számának összehasonlításával fontos következtetések vonhatók le a bevándorlók és a helyi népesség arányáról.

Nagy Valentina – Extracelluláris vezikulák MMP-9 tartalma mint lehetséges biomarker a GBM diagnosztizálására és nyomon követésére

A glioblasztóma multiforme (GBM) az egyik leggyakoribb és legagresszívebb központi idegrendszeret érintő rosszindulatú agydaganat. A tumoros szövet behatol az egészséges sejtek közé, ezért nehezen határolható el a környező sejtektől. Sebészeti eltávolítása nehéz, alacsony túlélési prognózissal és nagy proliferációs rátával jellemezhető. A jelenlegi GBM diagnosztikai módszerek drágák (MRI), illetve invazívak (agyszövet biopszia), nagy szakértelmet követelnek. A betegséget sokszor csak a komoly tünetek megjelenése után tudják diagnosztizálni. Egy kellően specifikus és szenzitív biomarker lehetővé tenné a GBM korai felismerését és a betegség lefolyásának nyomon követését. Előadásomban egy ígéretes tumor biomarkerrel, a mátrix metalloproteináz-9 (MMP-9) fehérjével foglalkozom. Kutatásunk során szérumból izolált kisméretű extracelluláris vezikulák (sEV) MMP-9 tartalmát hasonlítottuk össze a különböző betegcsoportok esetében.

Rákóczi Bettina – A humán HSPB1 fehérje metabolikus szindróma tüneteire kifejtett hatásának vizsgálata a hiperlipidémia egérmodelljében

Az utóbbi évtizedekben a nem megfelelő táplálkozás és az ülő életmód egyre növekvő probléma, mivel elhízáshoz vezet, mely fontos rizikó faktora különböző betegségeknek, mint például a hiperlipidémia és metabolikus szindróma. Korábban kutatócsoportunk genetikai módosítás segítségével előállított egy humán APOB-100 fehérjét túltermelő egértörzset, melyben zsírdús diéta hatására megemelkedik a VLDL és LDL koleszterinszintje a HDL partikulumok arányához képest, ezáltal a szérum lipid profiljuk az emberéhez hasonlóbb.

Ennek köszönhetően alkalmas modellek a hiperlipidémia, szív- és érrendszeri problémák, ateroszklerózis valamint a metabolikus szindróma tüneteinek tanulmányozására.

A hősokkfehérjék (heat shock protein, HSP) olyan evolúciósan konzervált chaperon fehérjék, melyek termelődését különböző stressz hatások indukálhatják. Legfontosabb feladatuk megvédeni a sejteket a stressz káros következményeitől. Az egyik legjobban tanulmányozott kismolsúlyú hősokkfehérjéről, a HSPB1-ről, korábban leírták, hogy számos betegséggel szemben védő hatást fejthet ki.

A munkánk során arra kerestük a választ, hogy a HSPB1 fehérje túltermeltetése milyen hatást gyakorol a hiperlipidémiás APOB-100 egerek jellemző tüneteire, mint például a magas szérum triglicerid és összkoleszterin szint, zsírmáj, valamint a rájuk jellemző eltolódott LDL/HDL lipoprotein arány és megnövekedett testtömeg.

Németh Richárd – Tengereink változása a környezetszennyezés hatására

A mai világban ahol semmi sem állandó és minden változik nehéz sokszor alkalmazkodni. A körülöttünk zajló változások egyik legmarkánsabb és életünket legnagyobb mértékben befolyásoló része nem más mint a környezet. A környezet és Földünk szennyezése és ennek hatására a romlása a jövőben olyan mértéket érhet el, hogy a Földön élő fajok hatalmas része pusztulhat ki. Ez a szárazföldön látványosabb, azonban a tengerekben is hatalmas károkat okoz. Ezek kevésbé láthatók. A bolygó legnagyobb része tenger és óceán, szóval az ezekben zajló folyamatok és pusztulás felismerése és megakadályozása minden ember érdeke. A most fellelhető ismereteink szerint a tengerek alig 10 százalékát ismerjük. Előfordulhat egy olyan helyzet, hogy azelőtt hal ki egy család vagy egy faj hogy az ember felfedezte volna. Miután a tengerek és óceánok az időjárásra, az éghajlatokra sőt még a szárazföld növényzetére is hatással van mindenképpen fontos szempont megvédeni. Én azt a kérdéskört járom körbe kutatásom során, hogy milyen lehetőség van a tengerek világának megvédésére. Egy ismeretlen vidéket kell megvédeni egy olyan károkozástól amilyen eddig még soha nem történt. Az emberi szennyezés soha nem volt ilyen mértékű. Nehéz feladat, azonban vannak a tengerekben olyan élőlények amik segítségünkre lehetnek. Ilyenek például a mésváz állatok, melyek a tengerek vizének állapotáról a házuk által is sok információt rejtenek. Egy olyan fajt vagy családot kellett keresni, amelyikből a lehetőség szerinti legtöbb adat kinyerhető. Ezért esett a választásom a szárnyascsigák családjára és általuk vizsgálom a tengerek és óceánok jelenlegi állapotát és a jövőjüket.